

Sygn. akt II KO 54/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **K. S.**,
skazanego z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2022 r.
osobistego wniosku skazanego
o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 października 2008 r., sygn. II AKa [...],
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 marca 2008 r., sygn. XVIII K [...],
na podstawie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania
wobec jego oczywistej bezzasadności.**

UZASADNIENIE

W dniu 26 maja 2022 r. do Sądu Najwyższego przekazany został przez Sąd Apelacyjny w [...] wniosek skazanego K. S. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 października 2008 r., sygn. II AKa [...], utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 marca 2008 r., sygn. XVIII K [...]. Wnioskodawca nie wskazał w nim jednak ani podstawy prawnej wznowienia, ani też nie skonkretyzował okoliczności faktycznych mających stanowić podstawę wznowienia,

ograniczając się jedynie do podania iż doszło do „ujawnienia się nowych dowodów nie znanych wcześniej sądowi”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należało odmówić przyjęcia wniosku K. S. o wznowienie postępowania — jako oczywiście bezzasadnego.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sąd odmówi przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania niespektującego wymogów obowiązującego w postępowaniu wznowieniowym rygoru przymusu adwokacko-radcowskiego (bez wzywania do uzupełniania tego braku czynności przedsięwziętej osobiście przez uczestnika postępowania) w sytuacji, gdy „z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność”. Ustawa postępowania karnego wymienia — czyni to jednak tylko tytułem pewnej egzemplifikacji — sytuację, gdy oczywista bezzasadność wniosku o wznowienie postępowania wynika z tego, że nawiązuje on do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowanie.

Ratio legis unormowania przyjętego w Kodeksie postępowania karnego należy upatrywać w pragmatycznym dążeniu ustawodawcy do daleko idącego zredukowania zbędnych, a zatem nieracjonalnych, przebiegów procesowych (m. in. tych zmierzających do ustanowienia dla podmiotu innego niż oskarżyciel publiczny, działającej samodzielnie na tym etapie postępowania, adwokata lub radcy prawnego celem zbadania akt sprawy pod kątem okoliczności sygnalizowanych w jej osobistym wniosku o wznowienie i rozważenia zasadności sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, ewentualnego sporządzenia i złożenia przezeń takiego wniosku, rozpoznania go przez sąd w składzie trzech sędziów itd.). Są to przebiegi, o których już z góry można powiedzieć, że miałyby całkowicie niecelowy charakter, bo jest oczywiste, że nie mogłyby doprowadzić do wznowienia postępowania i to nawet po ustanowieniu w sprawie adwokata lub radcy prawnego celem rozważenia sporządzenia i złożenia wniosku o wznowienie postępowania.

Już bowiem przeprowadzenie wstępnej oceny pisma podmiotu posiadającego legitymację procesową do złożenia wniosku o wznowienie postępowania (działającego po prawomocnym zakończeniu postępowania bez

pomocy profesjonalnego przedstawiciela procesowego), zmierzającego do zainicjowania postanowienia wznowieniowego pozwala — *prima facie* — na sformułowanie tezy, że artykułowany przez stronę postulat wznowienia postępowania zakończony prawomocnym orzeczeniem ma oczywiście bezzasadny charakter. Uruchamianie w takiej konfiguracji złożonego mechanizmu procesowego zmierzającego do rozważenia możliwości sformułowania wniosku o wznowienie postępowania przez fachowego przedstawiciela procesowego trafnie zostało ocenione przez ustawodawcę w kategoriach czynności nieharmonizujących z rudymenarnymi zasadami ekonomii procesowej (niewątpliwie mającymi zastosowanie także na etapie postępowania wznowieniowego).

Zwraca się przy tym w judykaturze najwyższej instancji sądowej trafnie uwagę na to, że wymieniona w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sytuacja (związana z układem swoistej powtarzalności wniosku o wznowienie postępowania, powołującego się na okoliczności tożsame z tymi, które już uprzednio był przedmiotem rozpoznania w postępowaniu wznowieniowym) ma li tylko przykładowy charakter, że „[d]ecydująca jednak jest sama treść wniosku o wznowienie, która może być oczywiście bezzasadna z różnych powodów. Ta oczywista bezzasadność wynikać może z tego, że we wniosku wskazano na podstawy wznowienia, które nie są przewidziane w ustawie albo z tego, że w ogóle nie wskazano żadnych podstaw wznowienia, ograniczając się do postulowania przeprowadzenia kolejnej kontroli odwoławczej” (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 września 2015 r., sygn. II KO 49/15, SIP «Legalis» nr 1330115). Dodaje przy tym Sąd Najwyższy, że oczywista bezzasadność, o której mowa w przepisie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k., powinna być rozumiana tak samo, jak pojęcie oczywistej bezzasadności użyte na gruncie przepisów Kodeksu postępowania karnego normujących postępowanie kasacyjne, tj. że „bezzasadność oczywista to taka, która nie wymaga szczególnego badania, jest widoczna na pierwszy rzut oka, jest niewątpliwa i wniosek obiektywnie nie może doprowadzić do wzruszenia orzeczenia”.

Analiza pisma wniesionego przez skazanego K. S. — potraktowanego przez sędziego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] jako wniosek o wznowienie postępowania i przekazanego jako taki właśnie wniosek Sądowi

Najwyższemu (gdzie pismu temu nadano bieg po zarejestrowaniu go w repertorium „KO”) upoważnia do wyrażenia oceny, że nie została w nim wskazana żadna okoliczność, którą wolno byłoby zakwalifikować jako korespondującą z którąkolwiek z przesłanek wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem wskazanych w treści przepisów art. 540 k.p.k. (lub art. 540b k.p.k.). Zgodnie z brzmieniem art. 540 § 1 k.p.k. postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (pkt. 1) albo — po wydaniu orzeczenia — ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że: a) skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, b) skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary, c) sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu (pkt. 2). Należy podkreślić, że nie mogą stanowić podstawy wznowienia postępowania ani okoliczności znane bądź to sądowi, bądź stronom w toku postępowania, ani też zarzuty o charakterze odpowiadającym zarzutom apelacyjnym.

Autor osobistego wniosku o wznowienie postępowania nie wskazuje na żadne nowe dowody lub fakty, do których ujawnienia miałyby dojść po wydaniu prawomocnego orzeczenia, które mogłyby dać asumpt do podważenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej skazanego K. S. i, w efekcie, jego rewizji. Co więcej, zauważyć należy, że podobnie sformułowane, niekiedy wręcz identycznie, wnioski o wznowienie postępowania, odwołujące się do tożsamyh okoliczności, mianowicie ujawnienia się nowych dowodów nie znanych wcześniej sądowi, były już pięciokrotnie przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego. I tak, w sprawie:

- II KO 64/21, wobec złożenia przez skazanego wniosku o wznowienie powyższego postępowania bez przytoczenia argumentacji uzasadniającej, zarządzeniem Przewodniczącego II Wydziału Karnego z dnia 26 lipca 2021 r.

skazany został wezwany do usunięcia braku poprzez wskazanie w terminie 7 dni, pod rygorem uznania wniosku w trybie art. 545 § 3 k.p.k. za oczywiście bezzasadny. Uzupełnienie braku sprowadzało się do kwestii, jakie okoliczności stanowią podstawę złożonego wniosku (k. 6). Skazanemu doręczono powyższe zarządzenie w dniu 30 lipca 2021 r. (k. 2) i w dniu 3 sierpnia 2021 r. wysłał on kolejne pismo, w którym podał okoliczności, mające jego zdaniem uzasadniać złożony wniosek (k. 8-10v). W dniu 18 października 2021 r. skierował do Sądu Okręgowego w W. pismo, przekazane przez ten sąd Sądowi Najwyższemu według właściwości, sprowadzające się ponownie do nieumotywowanego żądania wznowienia przedmiotowego postępowania (pismo identycznej treści co pierwotnie złożone). W tej sytuacji, wobec uzupełnienia wniosku w wykonaniu zarządzenia z dnia 26 lipca 2021 r., zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2021 r. skazany został wezwany do uzupełnienia braku formalnego wniosku, wynikającego z przymusu adwokackiego (art. 545 § 2 k.p.k.), pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku (k. 16). Skazany odebrał zarządzenie w dniu 31 grudnia 2021 r., lecz w określonym terminie 7 dni żadanego braku nie uzupełnił. Skutkowało to wydaniem przez Sąd Najwyższy zarządzenia z dnia 10 lutego 2022 r., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k., stosowanego odpowiednio z mocy art. 545 § 1 k.p.k. w postępowaniu wznowieniowym, o odmowie przyjęcia wniosku, wobec nieuzupełnienia braku formalnego w określonym terminie (art. 120 § 2 k.p.k.), które uprawomocniło się w dniu 26 lutego 2022 r. (k. 31, 39);

- II KO 21/19, wobec podobnej sytuacji faktycznej i prawnej, zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2019 r. na podstawie art. 81 k.p.k. w zw. z art. 78 § 1 i 84 § 3 k.p.k. wyznaczono skazanemu K. S. obrońcę z urzędu w osobie adw. P. B. w celu zbadania akt sprawy Sądu Okręgowego w W. o sygn. XVIII K [...] i ewentualnego sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania lub poinformowania Sądu Najwyższego, że nie stwierdzono podstaw do złożenia takiego wniosku (k. 51). W dniu 23 maja 2009 r. wyznaczony skazanemu obrońca z urzędu, po zbadaniu ww. akt, przekazał Sądowi Najwyższemu informację, z której wynika, iż nie znajduje podstaw prawnych do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w W. o sygn. akt XVIII K [...] (k. 59-60), co skutkowało wydaniem

przez Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego zarządzenia z dnia 29 maja 2019 r. wzywającego skazanego do uzupełnienia braku formalnego wniosku, wynikającego z przymusu adwokackiego, pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku (k. 62). Skazany odebrał zarządzenie w dniu 3 czerwca 2019 r., lecz w określonym terminie 7 dni żadanego braku nie uzupełnił. Skutkowało to wydaniem zarządzenia z dnia 17 lipca 2019 r., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., odmawiającego przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania (k. 66);

- II KO 82/13, wobec podobnej sytuacji faktycznej i prawnej, zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2013 r. na podstawie art. 120 § 1 i 2 k.p.k., wezwano skazanego do usunięcia w terminie 7 dni braków formalnych wniosku o wznowienie postępowania w sprawie XVIII K [...] Sądu Okręgowego w W. zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] o sygn. akt II AKa [...] przez m.in. sporządzenie i podpisanie wniosku przez adwokata (art. 545 § 2 k.p.k.) pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku (k. 6). Skazany odebrał zarządzenie w dniu 26 listopada 2013 r., lecz w określonym terminie żadanego braku nie uzupełnił. Skutkowało to wydaniem zarządzenia z dnia 8 stycznia 2014 r., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., odmawiającego przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania (k. 15);

- II KO 56/12, wobec podobnej sytuacji faktycznej i prawnej, zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2012 r. na podstawie art. 81 k.p.k. w zw. z art. 78 § 1 i 84 § 3 k.p.k. wyznaczono skazanemu K. S. obrońcę z urzędu w osobie adw. D. G. w celu zbadania akt sprawy Sądu Okręgowego w W. o sygn. XVIII K [...] i ewentualnego sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania lub poinformowania Sądu Najwyższego, że nie stwierdzono podstaw do złożenia takiego wniosku (k. 10). W dniu 28 listopada 2012 r. wyznaczony skazanemu obrońca z urzędu, po zbadaniu ww. akt, przekazał Sądowi Najwyższemu informację, z której wynika, iż nie znajduje podstaw prawnych do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w W. o sygn. akt XVIII K [...] zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] o sygn. akt II AKa [...] (k. 18), co skutkowało wydaniem przez

Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego zarządzenia z dnia 28 listopada 2012 r. wzywającego skazanego do uzupełnienia braku formalnego wniosku, wynikającego z przymusu adwokackiego, pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku (k. 18). Skazany odebrał zarządzenie w dniu 12 grudnia 2012 r., lecz w określonym terminie 7 dni żądanego braku nie uzupełnił. Skutkowało to wydaniem zarządzenia z dnia 23 stycznia 2013 r., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., odmawiającego przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania (k. 27);

- II KO 46/11, wobec podobnej sytuacji faktycznej i prawnej, zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2011r. na podstawie art. 81 k.p.k. w zw. z art. 78 § 1 i 84 § 3 k.p.k. wyznaczono skazanemu K. S. obrońcę z urzędu w osobie adw. S. K. w celu zbadania akt sprawy Sądu Okręgowego w W. o sygn. XVIII K [...] i ewentualnego sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania lub poinformowania Sądu Najwyższego, że nie stwierdzono podstaw do złożenia takiego wniosku (k. 10). W dniu 20 lipca 2011 r. wyznaczony skazanemu obrońca z urzędu, po zbadaniu ww. akt, przekazał Sądowi Najwyższemu opinię prawną, z której wynika, iż nie znajduje podstaw prawnych do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w W. o sygn. akt XVIII K [...] zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] o sygn. akt II AKa [...] (k. 17-20), co skutkowało wydaniem przez Przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego zarządzenia z dnia 25 lipca 2011 r. wzywającego skazanego do uzupełnienia braku formalnego wniosku, wynikającego z przymusu adwokackiego, pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku (k. 22). Skazany odebrał zarządzenie w dniu 3 sierpnia 2011 r., lecz w określonym terminie 7 dni żądanego braku nie uzupełnił. Skutkowało to wydaniem zarządzenia z dnia 22 sierpnia 2011 r., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., odmawiającego przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania (k. 31).

W tej sytuacji, ewentualne przedsięwzięcie czynności zmierzających do spowodowania wniesienia wniosku o wznowienie postępowania karnego przez podmiot profesjonalny (wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosków przez jego sporządzenie i wniesienie przez adwokata lub radcę prawnego) jawi się

zatem jako bezprzedmiotowe wobec stwierdzenia zmaterializowania się okoliczności, o której mowa w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. Celem tego przepisu jest bowiem, jak już powiedziano wyżej, zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w tych układach, w których na podstawie analizy osobistego żądania wznowienia postępowania stwierdza się obiektywny brak podstaw do wznowienia postępowania. Gdy już zatem *prima vista* jasno rysuje się brak okoliczności wskazujących na zmaterializowanie się którejkolwiek z podstaw wznowieniowych wskazanych w art. 540 § 1 k.p.k. lub art. 540b k.p.k. nieracjonalne i niecelowe byłoby przedsięwzięcie i kontynuowanie czynności procesowych mających doprowadzić do uzupełniania braków formalnych wniosku (przez wezwanie podmiotu uprawnionego do złożenia wniosku o wznowienie postępowania respektującego wymóg o którym mowa w przepisie art. 545 § 2 zd. pierwsze k.p.k., ewentualnie wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, celem rozważenia zasadności sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania), skoro okoliczności wskazane przez autora osobistego wniosku o wznowienie obiektywnie nie mogą doprowadzić do wznowienia tego postępowania.

Konkludując — mając na względzie powyżej omówione okoliczności — należało odmówić przyjęcia pisma potraktowanego jako wniosek skazanego K. S. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 października 2008 r., sygn. II AKa [...], utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 5 marca 2008 r., sygn. XVIII K [...]— jako oczywiście bezzasadnego w rozumieniu przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

[as]